

Neuropatia cukrzycowa – co to znaczy? Dlaczego osoby z neuropatią cukrzycową są narażone na zespół stopy cukrzycowej?

Neuropatia jest jednym z najistotniejszych czynników ryzyka rozwoju zespołu stopy cukrzycowej (ZSC). Zaburzenia czucia w stopach i dłoniach, drętwienie, pieczenie skóry, ostry ból wywołany nawet dotykiem ubrania do skóry czy uczucie chodzenia po igłach to podstawowe objawy neuropatii cukrzycowej. Czasami jednak przebiega ona bezobjawowo. Na co zwrócić uwagę i jakie badania zrobić w celu wykrycia neuropatii, a tym samym zapobiegania ZSC opowiadają eksperci programu „Zdrowa ONA”.

Kilka słów o samej neuropatii cukrzycowej. Jest to zespół zaburzeń układu nerwowego, który może wystąpić w wyniku źle leczonej cukrzycy, a dokładnie uszkodzenia włókien nerwowych z powodu nadmiaru glukozy we krwi. W większości przypadków rozwija się bezobjawowo i tylko odpowiednie badania pozwalają na jej wykrycie.

Statystyki mówią same za siebie. Neuropatia cukrzycowa może dotyczyć nawet 80% pacjentów chorych na cukrzycę, ale tylko 10% z nich zauważa u siebie konkretne objawy. Jest to bardzo trudna sytuacja, ponieważ występowanie samej neuropatii zwiększa ryzyko amputacji 1,7-krotnie. Jeżeli dodatkowo występuje deformacja stóp – 12-krotnie. Łącznie neuropatia odpowiada za 50-75% amputacji nieurazowych (czyli takich które nie są wynikiem wypadków). Co najważniejsze, aż 75% z nich można zapobiec – mówi prof. dr hab. n. med. Waldemar Karnafel, diabetolog, kierownik Katedry i Kliniki Gastroenterologii i Chorób Przemiany Materii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, ekspert programu „Zdrowa ONA”.

Jakie są objawy neuropatii cukrzycowej?

Objawy mogą różnić się w zależności od tego, jakie włókna ulegają uszkodzeniu (cienkie czy grube). Jednak w przypadku wystąpienia każdego z poniższych objawów, należy koniecznie zgłosić się do lekarza:

- Bóle powierzchowne, pieczenie, palenie, klucie (objawy we wczesnym okresie) lub bóle głębokie, rwące i trudne do zniesienia, często też bóle nasilające się w nocy
- Utrata doznań bólowych, nazywana też niedoczulicą (w późnym okresie)
- Brak czucia w stopach podczas chodzenia
- Utrata równowagi przy wstawaniu lub chodzeniu
- Przykre doznania w kontakcie z pościelą, ubraniem, itp.
- Zaburzenia odczuwania ciepła (uczucie zimnych stóp)
- Sucha skóra w obrębie stóp (zmniejszenie lub zanik potliwości skóry)
- Zaburzenia w odczuwaniu wibracji, lekkiego dotyku
- Uczucie osłabienia mięśni stóp i nóg
- Chód z unoszonymi stopami, czyli tzw. chód kaczy
- Palce młoteczkowate
- Zaczerwienienie i zwiększenie temperatury skóry stopy

Do czego może prowadzić neuropatia?

- Zaburzenia czucia bólu, dotyku, temperatury i wibracji powodują, że pacjent nie odczuwa ucisku obuwia, otarć, ostrych przedmiotów w bucie. Czasami wręcz nie wie, że w stopę wbija się pinezka, szkło, itp. Dodatkowo nie czuje zbyt wysokiej temperatury, przez co może dochodzić do poparzeń.
- Osłabienie siły mięśniowej może prowadzić do deformacji kształtu stopy i przeciążenia na wysokości śródstopia. To natomiast jest przyczyną powstania owrzodzenia.
- Zmniejszenie lub zanik potliwości skóry stóp to częsta przyczyna głębokich pęknięć na piętach. Ze względu na utratę czucia bólu, w pęknięciach niezauważalnie może rozwijać się owrzodzenie.

Neuropatia czuciowa – jak ją wykryć?

Niestety w wielu przypadkach neuropatia czuciowa ze względu na większe prawdopodobieństwo powstania urazów i brak odczuwania bólu, prowadzi do zespołu stopy cukrzycowej. Dlatego ważne jest wczesne jej wykrycie i edukacja pacjenta na temat postępowania w takich sytuacjach – tłumaczy prof. dr hab. n. med. Waldemar Karnafel, diabetolog, kierownik Katedry i Kliniki Gastroenterologii i Chorób Przemiany Materii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, ekspert programu „Zdrowa ONA”. Ze względu na często bezobjawowy charakter neuropatii badani pod tym względem powinni być wszyscy pacjenci chorzy na cukrzycę typu 2 zaraz po jej rozpoznaniu, a w przypadku cukrzycy typu 1 – po 5 latach trwania choroby. Oczywiście dodatkowo badany powinien być każdy pacjent, u którego występują już objawy neuropatii. W celu ewentualnego wykrycia neuropatii wykonuje się badanie przedmiotowe (czyli oglądanie, dotykanie np. stóp), ocenę czucia temperatury (urządzeniem wywołującym uczucie zimna), czucia bólu (specjalną igłą), czucia lekkiego dotyku i nacisku, itp.